

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طراحی پیام و تولید رسانه

دکتر سارا شاه آبادی
مدیر گروه آموزش و ارتقای سلامت
مرکز بهداشت استان کرمانشاه

شرایط یک پوستر خوب

1. فوراً جلب توجه کند.
2. حاوی مطلبی باشد.
3. بیننده را به انجام کاری تشویق کند.
4. دارای هدف و منظور خاصی باشد.
5. دارای پیام روشن و واضح باشد و بیننده را در شک و تردید قرار ندهد.
6. دارای رنگهای معنادار باشد.
7. به اندازه کافی بزرگ باشد تا مشکلی برای دیدن، خواندن و درک کردن ایجاد نکند. غالباً از فاصله ۹-۶ متری قابل رویت باشد و اندازه آن از ۷۰×۵۰ کمتر نباشد.

اصول تهیه پوستر

• در تهیه پوستر سوالات زیر را در نظر بگیرید:

1. چرا باید این پوستر را تهیه کرد؟
  2. پیام و محتوای پوستر چیست؟
  3. گروه تحت آموزش چه کسانی هستند؟
  4. محل نصب و ارایه پوستر کجاست؟
  5. زمان استفاده از پوستر چه هنگامی است (اول آموزش، وسط آموزش، در پایان آموزش)
  6. برای چه مدتی و چند بار مورد استفاده قرار می گیرد؟
- اگر دفعات استفاده زیاد است جنس پوستر باید از مواد مرغوب باشد.

...اصول تهیه پوستر

۷. حتی المقدور از زبان محلی برای یک منطقه استفاده شود.

۸. از علایمی استفاده شود که حتی برای افراد بی سواد نیز قابل فهم باشند.

۹. فقط یک پیام در پوستر گنجانده شود ایده های بیش از حد ، باعث سردرگمی فراگیران و شلوغی پوستر می شود.

۱۰. پوسترهای خوب دارای تصاویر زیادی نباشد و تنها شامل طرحهایی باشد که منظور را بیان می کنند و در حقیقت پوسترها باید ساده تهیه شوند.

۱۱. پوسترها بایستی بدیع ، جالب و نو باشند . این مطلب شامل کلیه جنبه های مربوط به تهیه آن نظیر کلمات و جملات ، طرحها و روابط بین عناصر تشکیل دهنده آنها می شود . بطور خلاصه ، تهیه کننده باید در فکر پیدا کردن سوژه ای باشد که تا آن لحظه به فکر کسی نرسیده باشد.

...اصول تهیه پوستر

۱۲. پوسترها را می توان تنها به یک نوشته و یا تیترا خلاصه نمود ؛ اینگونه نوشته ها مدت زیادی در خاطر فراگیران باقی می ماند . برای اینکه امکان تثبیت بیشتر آنها در خاطره بالا رود طرح و نقاشی و مطالب مندرج در پوستر نباید فاصله ای وجود داشته باشد و باید از تصاویری استفاده نمود که برای بینندگان سریعاً قابل درک باشد و همچنین طرح و شعار پوستر بایستی با فرهنگ جامعه سازگار باشد .

۱۳. نحوه قرار گرفتن قسمتهای مختلف پوستر از جمله تیترها و عناوین آنها از جمله متغیرهایی هستند که در میزان تاثیر بر فراگیران دخالت فراوان دارد .

اصول طراحی پوستر

- خلاصه بودن: در مدت کوتاهی خواننده شود و مفهوم آن درک گردد.
- سادگی پوستر: یک پوستر خوب پوستری است که در آن نقوش زیادی به کار نرفته است. بخصوص تصاویر زیاد صورت، طرح های پیچیده و سردرگم در بیننده ایجاد ابهام می کنند. لذا در کارهای آموزشی تصاویر باید ساده باشند و به راحتی مطلب را برسانند.

...اصول طراحی پوستر

- بداعت (نوآوری): پوستر نباید تقلیدی باشد. باید سعی کرد موضوع آموزشی را به صورت جدید و نو ارائه کرد این بداعت و نوآوری هم شامل تصاویری می شود که می کشیم و هم جملاتی که بر روی پوستر نوشته خواهد شد. همین طور ارتباطی که بین تصویر و نوشته برقرار می شود باید حالت نوآوری داشته باشد.
- طرح: برای طراحی می توان از یک نقاش ماهر یا از روش بزرگ کردن تصاویر از طریق اوپک و یا جدول بندی استفاده کرد. همچنین از عکسهای حاضر هم استفاده خواهد شد.
- مطالعات روانشناسی نشان داده اند که افراد بیشتر به سمت تصاویری جلب می شوند که منعکس کننده گوشه ای از وضعیت اجتماعی، فرهنگی، تحصیلی و خانوادگی فرد باشد. بخصوص تصاویری که بیان کننده حالتی باشند که بیننده برای خودش و جامعه اش آن را آرزو دارد.

...اصول طراحی پوستر

- تنظیم: تنظیم کردن مطالب پوستر بسیار مهم است و در مجموع ۲ نوع تنظیم وجود دارد:
  1. تنظیم، توازن یا تقارن رسمی: در تنظیم رسمی با خطوط فرضی پوستر را به ۲ قسمت قرینه هم تقسیم می کنیم به طوری که از سمت چپ، راست، بالا و پایین کاملاً با هم قرینه باشند.

...اصول طراحی پوستر

۲. تنظیم، توازن یا تقارن غیر
رسمی: در توازن غیر رسمی
حالت قرینگی وجود ندارد.

...اصول طراحی پوستر

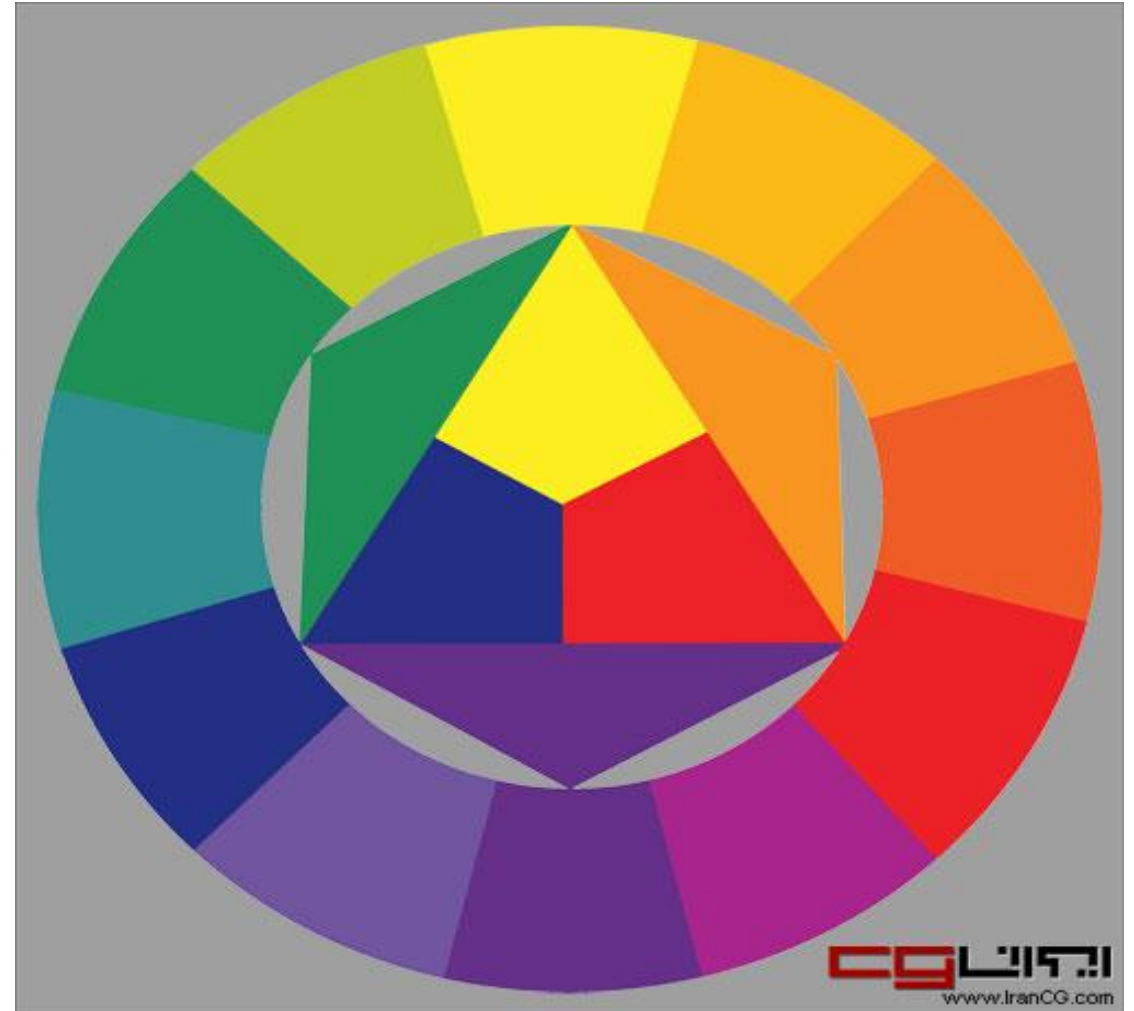
- عنوان پوستر: در قالب عبارتی باشد که دارای حداقل کلمات است. ۵ کلمه بهترین است و از ۷ و نهایتاً ۸ کلمه تجاوز نکند.
- انواع اشکال عنوان پوستر به شرح زیر است:
  - الف) سوالی: آیا عواقب اعتیاد را می دانید؟
  - ب) خبری: در ایران ... نفر مبتلا به ایدز وجود دارند.
  - ج) امری: در این مکان سیگار نکشید.
  - د) پیشنهادی: فرزند بیشتر زندگی بهتر

...اصول طراحی پوستر

- رنگ: پس از تنظیم پوستر رنگ آن بسیار مهم است.
- رنگ وسیله ای است که اگر درست استفاده شود تاثیر عمیقی بر روی بیننده دارد و منظور آموزشی را بهتر بیان می کند.
- از رنگ می توانیم برای مجزا کردن، تاکید کردن، افزودن بر پیوستگی مطالب، تضاد و همچنین جلب توجه استفاده کنیم.
- در تهیه پوستر از رنگ های زیاد استفاده نکنید. استفاده از ۴ تا ۵ رنگ کافی است و خود رنگ زمینه هم به عنوان یک رنگ محسوب میشود.

...اصول طراحی پوستر

- در نقاشی سه رنگ اصلی عبارتند از **آبی**، **قرمز** و **زرد**
- از ترکیب ۲ رنگ اصلی رنگهای فرعی بوجود می آیند.
- اگر هر رنگ اصلی را با رنگ فرعی مجاورش به نسبت مساوی ترکیب نماییم ۱۲ رنگ بوجود می آید.
- اگر در دایره رنگها قطری رسم کنیم از ترکیب دو رنگ مقابل هم به نسبت مساوی رنگ سیاه بدست می آید.

...اصول طراحی پوستر

- از سبز چمنی تا انتهای آبی رنگ های سرد و آرام بخش هستند. رنگ سبز و ترکیباتش برای نشان دادن فضاهای امن و مناسب به کار می روند. از این دسته رنگها برای بخش های ایمنی در پوستر استفاده می شود.
- رنگ های آبی بنفش تا ارغوانی رنگ های سرد و حزن آور هستند.
- رنگ سفید نشانه صلح و دوستی و در بهداشت نشانه پاکی و پاکیزگی است. رنگ سیاه نشانه آلودگی است.
- بنابر این رنگها بر اساس مفهوم پوستر به کار می روند. مطالعات نشان داده اند که استفاده از رنگ های تند و متضاد حد اکثر تاثیر را در بیننده ایجاد می کند. مثلاً رنگ زرد روی زمینه سیاه

نحوه انجام پیش آزمون پوستر

1. پیش آزمون توسط طراحان پوستر: طراحان، پوستر تولیدی را در فاصله ۶ متری قرار می دهند و پوستر را از لحاظ رنگ، تصاویر و نوشته ها ارزیابی می کنند.

2. پیش آزمون توسط گروه تحت آموزش: مطابق روش فوق پوستر در جای مناسب نصب می شود و نظرات مخاطبان گردآوری و برداشت آنها ارزیابی می گردد.

مزایای پوستر

- فوراً جلب توجه می کند.
- بیننده را به انجام کاری تشویق می کند.
- همبستگی اطلاعات را افزایش می دهد.
- برای تاثیر بیشتر موضوع بر اذهان مردم در اکثر نقاط قابل نصب است.
- برای القای یک فکر بخصوص یا تقویت یک ایده بهداشتی به کار می رود.
- برای موضوعی واحد به گروههای مختلف که آموزش داده می شود به کار می رود.
- به سادگی قابل ذخیره است.
- اگر طرح ها زیبا باشند مردم به راحتی می تواند آنها را برای تزئین منازلشان استفاده کنند.

محدودیت های پوستر

1. در مقابل عوامل نامساعد طبیعی مقاوم نیست.
2. پس از مدتی که به نقاطی نصب شد باید حتماً تعویض شوند. هر پوستر ۲ تا ۳ هفته نصب می شود بعد از این مدت چند روزی جای آن باید خالی بماند و مجدداً پوستر بعدی را نصب می کنند.
3. طراحی و تهیه نوشته مناسب نیازمند تبحر است.
4. برای کاربرد مؤثر به تجهیزات، کارکنان آزموده، نقاش، طراح، خطاط، متخصص بهداشت و تکثیر خوب نیاز دارد.

ارزشیابی پوستر

- اگر بخواهیم پوسترها را از نظر مطلوبیت آنها دسته بندی کنیم بایستی با توجه به نکات زیر به پوسترها امتیاز تعلق گیرد:
  - در نظر گرفتن سادگی و تازگی موضوع پوستر
  - صریح و روشن بودن پیام برای همه
  - ایجاد انگیزه برای فراگیران
  - قابل درک و فهم بودن پوستر
  - نحوه ترکیب رنگها با یکدیگر
  - نحوه هماهنگی اجزا پوستر
- پوسترها را می توان برای گروههای مختلف حتی افراد بیسواد و کم سواد نیز تهیه نمود.